

1. Answer in one or two sentences.

- (1) What is meant by westernization ?
- (2) What is matriarchal family ?
- (3) Who can reunite in a joint family ?
- (4) What is the status of children of void marriages ?
- (5) What are the powers of defacto guardian ?
- (6) Who are disqualified from inheriting joint family property ?
- (7) What is the punishment for demanding dowry ?
- (8) State the punishment for abetment of sati.
- (9) What is meant by child marriage ?
- (10) What is meant by saptapadi ?

2. Short Notes on any four:

- (1) Testamentary Guardian.
- (2) Rights of a child in mother's womb
- (3) Maintenance of a Hindu wife.
- (4) Family courts.
- (5) Need for a Uniform civil code.
- (6) Separate property.

3. Attempt any two from the following:

Give reasons for your answers.

- (i) Seema gets married to Atul, both Hindus. They have fights everyday. Seema due to Atul's cruelty, leaves the matrimonial home. Atul in the meanwhile has an affair with Anita.
 - (1) What is the legal recourse available to Seema?
 - (2) Can Seema claim maintenance from Atul?
- (ii) Meena's father gives Rs.10 lakhs and a flat as gift to her at the time of marriage. However, after marriage her husband insists that she transfers the flat in his mother's name or else he will divorce her.
 - (1) What legal action can Meena take?
 - (2) Does the husband have any right on the property received by wife at the time of marriage.
- (iii) A dies intestate leaving his mother and father and two married sisters. B, his friend also dies intestate leaving his wife, two sons and a married daughter's son.
 - (1) Who will be entitled to A's property ?
 - (2) Who will be entitled to B's property ?

4. Answer any four from the following.

48

- (1) Enumerate the grounds of divorce available to a Hindu wife under Hindu Marriage Act, 1955 and briefly explain cruelty and conversion as grounds for divorce.
- (2) Discuss in detail the rights and duties of a karta under Hindu Law.
- (3) Explain the conditions of a valid Hindu Marriage under Hindu Marriage Act, 1955. State the difference between void and Voidable marriages.
- (4) Explain the term natural guardian of a Hindu minor and state the powers of natural guardian under Hindu Minority and Guardianship Act 1956.
- (5) Explain in detail adoption by an unmarried female under Hindu Adoption and Maintenance Act 1956.
- (6) Explain the rules for succession of a Hindu female dying intestate.

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

एकूण गुण : १००

१. एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

20

- (१) पाश्चात्यीकरण म्हणजे काय ?
- (२) मातृस्वामी (Matriarchal) कुटुंब म्हणजे काय ?
- (३) एकत्र कुटुंबामध्ये परत कोण एकत्र येवू शकतात ?
- (४) अवैध लग्नातून जन्मलेल्या मुलांचे स्थान काय ?
- (५) डी फॅक्टो पालकांचे हक्क काय ?
- (६) एकत्र कुटुंब संपत्ती वारसा हक्काने घेण्यासाठी कोण अपात्र आहेत ?
- (७) हुंडा मागण्यासाठी काय शिक्षा आहे.
- (८) सतीला प्रवृत्त करण्यासाठी काय शिक्षा आहे ?
- (९) बालविवाह म्हणजे काय ?
- (१०) सप्तपदी म्हणजे काय ?

२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

20

(१) मृत्यूपत्रधारी पालक	(२) आईच्या गर्भातील अर्भकाचे हक्क
(३) हिंदू पत्नीची पोटगी	(४) कुटुंब न्यायालय
(५) समान नागरी कायद्याची गरज	(६) स्वतंत्र मालमत्ता

३. कारणे द्या (कोणतेही दोन)

12

- (१) सीमाचे अतुलशी लग्न होते, दोघेही हिंदूच. दररोज त्यांचे भांडण असते. अतुलच्या कुरतेला कंटाळून सीमा घर सोडून जाते. मधील काळात अतुल अनिताशी अनैतिक संबंध ठेवतो.
 - (अ) सीमाला कोणती कायदेशीर सवलत आहे ?
 - (ब) काय सीमा अतुलकडून पोटगी मागू शकते ?
- (२) मीनाचे वडील तिच्या लग्नाच्या वेळी तिला १० लाख रुपये आणि एक फ्लॅट देतात. लग्नानंतर तिचा नवरा तिला ते घर त्याच्या आईच्या नावावर करण्यास प्रवृत्त करतो आणि हेही सांगतो की तिने जर असे केले तर तो तिला घटस्फोट देईल.
 - (अ) मीना कोणती कायदेशीर कारवाई करू शकते ?
 - (ब) लग्नाच्या वेळी बायकोला मिळालेल्या संपत्तीमध्ये नवऱ्याला हक्क आहे काय ?
- (३) 'अ' हा व्यक्ती मृत्युपत्र न करता मयत होतो. त्याच्या पश्चात आई, वडील आणि दोन लग्न झालेल्या बहिणी आहेत. 'ब' त्याचा मित्र हा सुद्धा मृत्युपत्राशिवाय मयत आहे आणि त्याच्या पश्चात बायको, दोन मुलगे आणि एक लग्न झालेल्या मुलीचा मुलगा आहे.
 - (अ) 'अ' च्या संपत्तीवरती कोणाचा हक्क आहे.
 - (ब) 'ब' च्या संपत्तीवरती कोणाचा हक्क आहे.

४. खालीलपैकी कोणतेही चार लिहा.

48

- (१) हिंदू पत्नीला हिंदू विवाह कायदा १९५५ अंतर्गत घटस्फोटासाठी कोणत्या तरतुदी आहेत ? आणि कुरता व धर्मांतरण या घटस्फोटासाठीच्या दोन तरतुदी स्पष्ट करा.
- (२) हिंदू कायद्याअंतर्गत कर्त्याचे हक्क आणि कर्तव्य स्पष्ट करा.
- (३) वैध हिंदू लग्नासाठीच्या हिंदू विवाह कायदा १९५५ अंतर्गत अटी स्पष्ट करा आणि वैध व अवैध लग्नातील फरक स्पष्ट करा.
- (४) नैसर्गिक पालक ही संज्ञा स्पष्ट करा आणि हिंदू अज्ञान व पालकत्व कायदा १९५६ खालील नैसर्गिक पालकांचे हक्क सांगा.
- (५) हिंदू दत्तक आणि उदारनिर्वाह कायद्याअंतर्गत अविवाहीत मुलीकडून दत्तक घेण्यासाठीच्या तरतुदी सांगा.
- (६) एखादी हिंदू महिला मृत्युपत्र न करता मयत झाली असेल तर तिच्या संबंधीच्या वारसाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.